

ПРЕДГОВОР

Оснивајући прве научно-истраживачке институте у 1947 години, Српска академија наука уврстила је у њих и Географски институт. Разлог за оснивање овог Института је био што су се и поред ранијег доста обимног географског рада осећале велике празнине у познавању наше земље. То је и разумљиво, јер се у ранијим друштвено-економским условима научни рад поглавито заснивао на личној иницијативи малог броја научних радника, који су према свом личном интересовању проучавали билс поједине географске проблеме, било поједине произвољно изабране области. Услед тога на многе појаве није обраћана довољна пажња, а многи проблеми су остали нерасветљени. У те спадају на пр. појаве и проблеми из хидрологије, биогеографије, економске географије и др. Исто тако и многе наше области су остале или непроучене или једнострано испитиване.

Изградња социјализма у свакој земљи нужно захтева пуно и свестрано поснавање сваког њеног кутка. Јасно је да се иста потреба намеће и при изградњи социјализма у нашој земљи. Из те потребе је поникао и Географски институт Српске академије наука, коме је стављено у задатак да организује систематско географско проучавање Народне Републике Србије, у првом реду, а према могућностима да сарађује и у испитивању осталих крајева ФНР Југославије.

Добивши овај нимало лак, а притом веома одговоран задатак, Географски институт се нашао пред многим тешкоћама. У првом реду пред тешкоћама материјалне природе. Институт приликом оснивања није располагао ни довољним просторима, ни инструментима и другом опремом за теренско-истраживачки рад, ни литературом. Та тешкоћа је била утoliko већа, што су и Географски завод на Универзитету и Географско друштво — на чију помоћ би се могло рачунати — били запаљени и потпуно уништени од немачке војске приликом ослобођења Београда.

Друга, не мања тешкоћа је била оскудица у стручним сарадницима. Број географа који су се раније бавили научним радом био је веома ограничен, а при томе они су већ били

презаузети наставом на Универзитету и високим школама, као и многим другим обавезама.

Овим двама тешкоћама објективне природе придружиле су се субјективне тешкоће. А то су: стечена навика научних радника да раде по личном нахођењу — шта их интересује и када и колико могу —; формирани погледи на науку према ранијим друштвеним потребама и идеслошкој оријентацији: слабо постављена и још недовољно разрађена основа нове социјалистичке географије; изналажење праве организационе форме и метода рада једне научно-истраживачке установе која код нас раније није постојала итд.

Благодарећи усрдној помоћи Академијиног Претседништва и државног руководства Институт је успео да у знатној мери савлада те тешкоће. Он је добио основна материјална сретства за научни рад, скупио старије научне раднике и успео је да оспособи за рад први кадар млађих сарадника — асистената и стипендиста. Поделом на физичкогеографско, економскогеографско и регисналногеографско одељење и на картографски одсек он је поставио своју унутрашњу организацију. Поред целокупног тог организационог рада Институт је приступио и извршењу свог научног задатка. Према постављеном општем плану и разрађеним годишњим плановима, он је у границама својих могућности приступио систематском проучавању наше земље. Већ за релативно кратко време он је упутио више екипа и појединачних сарадника на теренска проучавања. Знатан део прикупљене грађе је већ обрађен а добијени резултати су саопштени и про diskutовани на пленарним скуповима Института.

Известан део тих резултата је објављен у првој свесци Посебних издања (Прилози географији Банатске Пешчаре), а са овом књигом почиње да излази и серија Зборника радова Географског института.

У Зборницима радова ће се давати по обиму мањи научни прилози. При томе ће се настојати да у појединим свескама буду по могућству груписани сродни радови, тј. радови појединих институтских одељења. Тако се у овој првој свесци налазе радови Одељења физичке географије. У следећим свескама ће се приказати и радови осталих одељења.

Јануар 1951 год

П. С. Јовановић,
Управник Географског института